

4.9 Poznatky z mezinárodních a dalších šetření

Česká republika se v roce 2009 zapojila do mezinárodního šetření organizovaného Mezinárodní asociací pro hodnocení výsledků vzdělávání – International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA) s názvem International Civic and Citizenship Education Study (ICCS). Výzkum ICCS se zaměřil na tyto základní oblasti:

- znalosti z občanské výchovy
- postoje k demokracii
- názory na občanství a roli občana v soudobé společnosti
- postoje k rovnosti mužů a žen, k menšinám a přistěhovalcům
- důvěra v instituce a pocit národní identity
- občanské chování a předpokládané občanské aktivity v dospělosti
- školní a mimoškolní aktivity žáků spjaté s občanstvím
- školní klima a výuka občanské výchovy ve školách
- postoje k náboženství

Evropské země se účastnily ještě doplňujícího modulu ke znalostem o Evropě a názorům o Evropské unii.

Čeští 14letí žáci prokázali ve srovnání s ostatními zeměmi nadprůměrné znalosti. Ve srovnání s předchozím šetřením z roku 1999 však zároveň došlo ke zhoršení.

Čeští žáci uváděli poměrně velký vliv na paletu zájmových aktivit nabízených školou a úpravu školních pravidel, naopak málo mohou žáci ovlivnit školní řád či rozvrh hodin. Částečný vliv mají v některých školách na obsah a způsob výuky a volbu výukových materiálů.

Podprůměrná byla z hlediska mezinárodního srovnání důvěra českých žáků v politické strany a parlament.

Z hlediska rovných příležitostí deklarovali žáci vysokou podporu rovnosti pohlaví, nicméně v praktické rovině se vyslovovali spíše ve prospěch mužů.

Čeští žáci oproti průměru vyjadřovali nižší ochotu aktivně se účastnit v budoucnosti politického života. Podle publikace *Education at a Glance 2011* (OECD 2011) se zároveň v České republice projevují značné rozdíly v ochotě jít k volbám mezi různě vzdělanými skupinami ve prospěch výše dosaženého vzdělání (vzdělání základní, střední a vysokoškolské).

Jak ukázaly dodatečné analýzy⁶, přístup žáků je primárně ovlivněn jejich socioekonomickým statutem. **Významný vliv však má také výchovné působení školy – podpora diskuse a nezávislého úsudku žáků.**

Občanská angažovanost českých žáků je obecně poměrně nízká. Když už se zapojují do aktivit, pak spíše v souvislosti se školou, v rámci místního společenství se zapojuje jen minimum žáků.

⁶ Jana Straková, Jaroslava Simonová, *Vliv navštěvované střední školy na občanské postoje středoškoláků v ČR*, ORBIS SCHOLAE, 2013, ročník 7 (číslo 3) str. 27–47.